СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 241. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 17-го жовтня 1939. No. 241. Jersey City, N. J., Tuesday, October 17, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

І ЛИНДБЕРГА НАЗИВАЮТЬ "НАЦІСТОМ"

ВАШИНГТОН. — У сенаті деякі сенатори, між ними голова комітету заграничної політики, сенатор Питмен, критикували Линдберга за його недавню радіову промову, в якій Линдберг говорив, що Америка не повинна мішатись до европейських справ; бо, вступивши у війну, стане диктатурою на взір деяких диктаторських країв. Линдберг також радив, щоб не продавати бомбових літаків та бомб воюючим европейським державам, лиш протиоборонну зброю, як протилетунські літаки; бо соромно буде для Америки, коли вироблені в Америці бомбовози і бомби будуть шматувати тіла европейських жінок і дітей, говорив він. Питмен критикував Линдберга й казав, що його промова заохочує тоталітарні краї до брутальної агресії на демократичні краї.

Гострішу критику висказали канадійські та англійські газети. Вони просто назвали Линдберга „націстичним агентом", якому „медаля, одержана з рук націстичного уряду, пішла до голови".

Та були в сенаті й такі американські сенатори, які обороняли промову Линдберга, називали його „високо патріотичною", а навіть заявляли, що колиб їм не вдалося врятувати старий невтральностевий закон, то будуть голосувати за такий проєкт, який подав Линдберг, себто, щоби продавати Европі лиш оборонну зброю, а в ніякому разі нападаючу.

ВІДКРИТТЯ НАЙБІЛЬШОГО ЛЕТУНСЬКОГО МАЙДАНУ В СВІТІ.

НЮ ЙОРК. — У Ню Йорку відкрито й віддано до публичного вжитку найбільший летунський майдан на світі. Цей майдан лежить у Флошінгу, недалеко Норт Біч. У параді взяли участь представники міста й федерального уряду, а також коло 350,000 людей. З тої нагоди десятки цивільних і військових літаків виконували збірні лети, випробовуючи притім справність майдану. Показалося, що це наймодерніший дотепер і найбезпечніше уладжений майдан. Побудований він робітниками „Доблю Пі Ей" коштом 40 міліонів долярів. Він буде осередком летунських ліній, що курсують по американськім континенті, а також через океани.

ПОЛЬСЬКА ПАРАДА В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — З нагоди „дня Пулаского" поляки влаштували в Ню Йорку велику параду, в якій взяло участь коло сто тисяч людей. Крім того багато приглядалося до паради. Серед бесідників говорили: губернатор Лімен, окружний прокуратор Томас Дюї і багато інших.

З тої нагоди день передтим відправлено в нюйорській катедрі св. Патрика Службу Божу, на якій виголосив до зібраних поляків промову архиепископ Ню Йорку, Спелман. Він сказав, що Польща, завдяки свойому патріотизмові, ніколи не згине, а відродиться знову.

ПОЛЯКИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

ОЛБАНІ. — На конференції польських клюбів рішено запротестувати проти брутальних убивств з боку большевицької влади римо-католицьких священиків й проти русифікації в той спосіб „польського" краю.

СВІТОВА ВИСТАВА НА ЧЕРГОВИЙ РІК.

НЮ ЙОРК. —Президент Рузвелт обіцяв корпорації Світової Вистави в Ню Йорку, що він звернеться до конгресу з проханням, щоб той ухвалив гроші на удержання державних павільонів на Світовій Виставі на черговий рік. Беручи під увагу це, що корпорація має запевнення від багатьох інших держав та приватних компаній, що вони задержать на ще один рік свої павільони, можна бути певним, що та вистава не буде зліквідована цього року. Як показав фінансовий звіт цеї вистави, вона знаходиться в гарнім фінансовім стані: всі довги сплачені, а навіть є надвишки пів міліона долярів. Люди тепер відвідують виставу більше, ніж на початку її відкриття.

ПОЛЕКША ДЛЯ РОБІТНИКІВ СЕРЕДНЬОГО ВІКУ.

ОЛБАНІ. — Асемблимен Водсворт сказав у стейтовій леґіслятурі, що 36 рочестерських компаній спільно уложили плян, на основі якого вони не будуть робити перешкод у принимуванні робітників повище 40 року життя. А то тому, що це є навіть проти інтересів фабрики. Бо людина, що має поверх 40 літ, іще є в праці зовсім справна, а крім того є вдачею та досвідом більш зрівноважена. Найкраще фабрика працює тоді, коли робітники є перемішані — молоді зо старшими. Колиб цей плян був принятий у всіх містах і стейтах, то проблема старших робітників булаб позитивно розвязана, казав Водсворт.

ЗІЗНАННЯ БУВШОГО УРЯДОВЦЯ АМТОРГУ

ВАШИНГТОН. — Перед комітетом Даєса зізнавав Питкоф, бувший урядовець советської, ніби торговельної, фірми в Америці, „Амторг". Він сказав, що багато американських комуністів справді були агентами ГПУ. Сам Амторг був центром такої шпигунської роботи, говорив Питкоф. Вищі урядовці Амторгу все давали приказ нижчим, щоб ті вивідались то про це, то те. Ті вербували в тій ціли американських комуністів. Також Амторг старався при помочі своїх агентів вивідати про нові американські відкриття в ділянці промислу. Він також організував „туристичні відвідини" по ріжних американських фабриках, підчас яких советські знавці підглядали американський промисл і способи його продукції.

ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ ЗНОВ РОСТЕ В СИЛУ

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної опінії під директорством Ґелопа подало до відома, що Демократична Партія внаслідок війни в Европі знов росте в силу. На запити ріжних людей 65 на сто відповіли, що при наступних виборах Демократична Партія виграє. Але лише 57 зо сто висказали своє бажання, щоб так було. Всетаки і це означає перевагу для Демократичної Партії.

КАНАДА ВІДМОВЛЯЄ ДОПОМОГИ ЧУЖИНЦЯМ

Канадійський уряд зчеркує з листи особи, що одержують допомогу, людей, що не приняли канадійського громадянства.

У Торонті вичеркнено на тій основі 12 осіб.

ВИПАЛА З ПОЇЗДУ ПІДЗЕМНОЇ ЗАЛІЗНИЦІ

14-літня дівчина випала з поїзду підземної залізниці в Ню Йорку, як поїзд задержався на стації. Розслід показав, що вона випала між вози, через відкриті двері, поховзнувшися, як поїзд задержався. У шпиталі стверджено, що вона має поважні покалічення на всьому тілі та мабуть розбитий череп.

ВІТЧИМ УТОПИВ 5-ЛІТНЬОГО ХЛОПЦЯ

Лоренс Ружо, 26-літній робітник на допомогових працях у Ню Йорку, втопив у ванні свого мешкання свого 5-літнього пасерба й віддався потім у руки поліції, кажучи, що він зробив це тому, що боявся, що хлопчина божеволіє. Казав, що хлопець часто ночами стогнав, а в день посміхався глупо. Ружо читав багато в ґазетах про „вбивства з милосердя".

СОВЄТИ Й АНҐЛІЯ

МОСКВА. — Советська преся пише, що аґлійські робітники й англійський загал є рішучо за замирення. Проти цього є тільки премієр Чеймберлин і його кліка капіталістів. Це вони відкидають мирові пропозиції Гітлера, навіть не розглянувши їх.

ТОРЕЗ ДЕЗЕРТИР

ПАРИЖ. — Уже кілька тижнів поліція шукає комуністичного провідника, відомого адвоката Тореза, що здезертирував з французької армії. Торез — це той адвокат, який обороняв Шварцбарта, вбивника головного отамана Симона Петлюри.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОТЕСТ

КАВНАС (Литва). — Польський посол запротестував перед литовським урядом у справі прилучення Вильна до Литви. Сказав, що Совєти не мають права розпоряжатись Вильном.

ДАЛИ СОБІ СЛОВО

ПАРИЖ. — Зійшлися разом бувший чехословацький президент Едвард Бенеш і премієр нового польського уряду, Володислав Сікорський, і дали собі слово, що ніколи не визнають зникнення з мапи Польщі й Чехословаччини як самостійних держав.

БАРАНЯЧІ ШКІРКИ...

БЕРЛІН. — У Москві не йде так гладко з торговельним договором, коли мова про його виконання. Годі німцям щось дістати у Советах, бо все, що є, потрібне самим Советам. Покищо дістануть німці шкіри з перських баранів та селянські вироби, що служать для прикрас. Та це не дуже потрібне Німеччині.

СПРОБИ ПЕРЕСИЛКИ ПОЧТИ РАКЕТОЮ

У Гавані, на Кубі, пробовано вперше пересилати листи, вистрілюючи їх у ракеті з гармати.

Перша спроба не вдалась, бо ракета, замісць полетіти далеко, не досягнула відповідної висоти й упала близько. Уряд не дає за виграну й буде робити дальші спроби.

БОЙКОТ НЕ ВДАЄТЬСЯ

Як на поспішній автомобільній дорозі через повіт Вестчестер, званій „Гочинсон Ривер Гайвей", заведено рогачку, на котрій кожний автомобіль має платити 10 центів, ріжні орґанізації автомобілістів проптуґували бойкот цеї дороги, поки рогачка не буде знесена. Не зважаючи на те, що рогачку заведено щайно 1. серпня, від того часу автомобілісти заплатили вже 1 міліон 2 тисячі 500 „даймів". Виходить, що взивали до бойкоту, але далі їздили.

У ХОРВАТІЇ ДАЛІ НЕСПОКОЇ

ЗАГРЕБ. — Провідник хорватів, В. Мачек, візвав хорватів закинути революційну боротьбу і вбивання сербських жандармів, а також і хорватських, що настроєні угодово до сербів. Мачек каже, що Хорватія вже дістала автономію, за яку боролась. Колиж тепер хорвати далі будуть продовжати революційні методи боротьби, то тим докажуть, що не є спосібні до самоуправи.

WITH EUROPEAN POWERS—IN AIR

МОДЕРНИЙ НІМЕЦЬКИЙ БОМБОВИК.

Кажуть, що Німеччина має таких великанів 800. Це на них покладається Гітлер, коли грозить, що як аліянти відкинуть його мирові пропозиції, він скупає їх у кривавій купелі.

НАДІЮТЬСЯ ЩЕ ОДНОЇ "МИРОВОЇ" ПРОПОЗИЦІЇ ГІТЛЄРА

БЕРЛІН. — У найближчих днях не буде на західнім фронті ніяких змін, себто таких познак, з яких можнаб заключати, що зачалася „серіозна" війна, яку заповів Гітлер. Зате надіються, що Гітлер іще скаже останнє слово в справі замирення. І запропонує Польщу під протекторатом Німеччини. Тій Польщі булаб віддана пристань Ґдиня. Вона одержалаб також і міжнародню ґарантію. Чехи дісталиб автономію. А Німеччина малаб дістати назад кольонії, що їх утратила минулої війни.

ЩЕ ОДНА НАРАДА.

БЕРЛІН. — Поки зачнеться німецька офензива, є пропоновані наради Німеччини, Советів і Італії в ціли вироблення спільного военного пляну. Кажуть, що до Берліну має приїхати советський премієр Молотов. З іншого джерела повідомляють, що до Італії має виїхати сам Гітлер, щоб своїм побутом приєднати в Італії більші симпатії до Німеччини.

ПОКИЩО ДРУЖБА...

ПАРИЖ. — Місто зачинає прибирати нормальний характер. Зачинають усюди відчиняти ресторани, а в ресторанах зачинають грати музики. Бо виглядає, що війна формально триває вже яких 7 тижнів, але не видно її слідів. А що найважніше, не видно слідів і на бойовому фронті. Тепер там дощі. Але й без дощів, як доносять кореспонденти, німецькі й французькі жовніри більше братаються ніж бються. Та це готово скоро скінчитися, бо, як кажуть, до міста Ахен має прибути Гітлер і обняти головну команду над західнім фронтом. Для нього, як і для начальника ґенерального штабу, ген. Кайтля, вже зарезервовано кватири.

НЕ БУДЕ ЧУЖИНЕЦЬКИХ ЛЕҐІОНІВ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — Британське міністерство війни проголосило, що не дасть дозволу на творення чужинецьких леґіонів. Хто не є британським громадянином, той може зголоситись до британської армії як доброволець. У звязку з тим подають, що не буде також польського леґіону, який хотіли творити поляки в Канаді. Польські добровольці вступлять хіба до французького польського леґіону.

ЖЕРТВИ НІМЕЦЬКИХ СУБМАРИН.

ЛОНДОН. — В останніх днях німецькі субмарини нанесли аліянтам поважні втрати. Найбільшою є без сумніву затоплення англійського панцирника „Роял Овк", що мав 29,100 тон поемности. Згідно з тим, що досі подано, при затопленні згинуло 786 моряків. Корабель затоплено мабуть при помочі нової торпеди, що пробиває панцирі. Крім того затоплено ще два менші британські кораблі й один французький. При затопленні тих останніх згинуло до 15 осіб. Решту вирятували.

ВАРШАВА — ОДНА ВЕЛИКА РУЇНА.

АМСТЕРДАМ (Голяндія). — Голяндський кореспондент, що перебуває в Варшаві, описує вигляд бувшої польської столиці. Є це образ крайньої нужди. Шпиталі завалені тяжко раненими, яких є коло 80,000 осіб. У місті панує тиф і холера. Нема чистої води. Нема засобів живности. А будинки так понищені, що люди сумніваються, чи місто взагалі дасться відбудувати. Особливо страшно потерпіла Варшава в останніх двох днях облоги. Вулиці були завалені трупами.

ВІТОС УМИРАЮЧИЙ.

БУКАРЕШТ. — Вінценти Вітос, провідник польських людовців і колишній польський премієр, що як відомо, мусів утікати з Польщі і жив довгі роки в Чехословачині, був ранений під Варшавою, коли помагав раненим. Вітос був у шпиталевім самоході, як трісла німецька бомба коло нього. Відломок бомби зломив йому хребетний стовп. Тепер умирає в якімсь галицькім шпиталі.

ЗАБИРАЮТЬ НІМЦІВ З ЕСТОНІЇ.

ТАЛІН (Естонія). — Забрані чи виселені з Естонії німці будуть мешкати на забраних Польщі землях в Коридорі й у Галичині. Житимуть у таких обставинах, у яких досі жили. Лікарі будуть далі практикувати, купці торґувати, а селяни управляти землю. Мешкатимуть у тих домах, що їх покинули поляки, які пішли за тими, що повтікали.

ОПИСУЮТЬ ПРИВИТАННЯ.

МОСКВА. — „Правда" описує день за днем ті „радощі", з якими витають усюди советське військо. Тим разом описує прибуття советського кружляка і 10 менших кораблів, мабуть субмарин, до естонської пристані Талін. „Правда" підкреслює, як то витали советські кораблі націстичні кораблі, що були в пристані, та як потім советські, націстичні й естонські офіцири пили дружньо чай.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК РЕАГУВАТИ?

Ні нещастя, яке спадає на наших рідних в Европі, ні наші власні тут клопоти, непорозуміння чи тертя, не можуть спинити ні на хвилину тої нашої акції, що її ведемо вже віддавна у справі допомоги визволенню України. На нашу думку, ця акція не може бути припинена, ні не може слабнути. А коли сталосяб інакше, то ми показалиб себе дуже незрілим народом, політично невиробленим і незагартованим до довгої затяжної боротьби. Ми виявилиб себе маловірами і шкода булоб смерти отих наших героїв, що своєю геройською поставою бажали зробити наш нарід твердим і характерним. Та ми віримо, що так не є. Ми певні, що наша іміґрація в дуже скорому часі прийде до себе і знову підніметься. І знову піднесе гордо й самопевно український незалежний прапор.

У такій хвилині, як та, що її переживаємо тут в Америці, треба нам якнайбільше розважних і запеклих у своїй вірі громадян, що силою свого авторитету, слова і діла додавалиб іншим громадянам духа й відганяли зневіру. У такім моменті, коли треба продовжати нашу політичну акцію на американськім ґрунті й коли треба рятувати от хоч тих 250 наших дітей у Моджанах, що то є в нашій школі, але без усяких засобів, нам треба тепер таких громадян і такі орґанізації, що були би прикладом, як нам треба поступати у такій хвилині. Віримо, що вони знайдуться. І то скоро. Ось тому з радістю підкресляємо, що коли ми піднесли голос у справі фінансової допомоги нашій політичній акції в Америці, то зараз відізвався на це чи не найстарший віком передовий наш громадянин, Олексій Шарпонь з Шамокін, Па., довголітній головний касієр і головний урядник У. Н. Союзу, і поспішив зо своєю скромною жертвою. І замітне також те, що з далекого Вермонту зараз відізвався, як звичайно в таких випадках, наш „тихий, але ревний" громадянин Іван Загоруйко і прислав негайно свою лепту на допомогу нашим бідним дітям у Празі. Згадуємо за те тільки тому, що знаємо, що таких щирих людей є в нас багато. І саме до них, до тих, що часто стоять оподалік від „політики", звертаємося з покликом допомогти своїми жертвами зачинати нову акцію в справі дальшої допомоги українській справі.

Нам здається, що доперва тепер прийдеться українській іміґрації в Америці відіграти властиву, і то велику політичну ролю. Бо так складаються обставини, що поза рідними землями ще тільки тут в Америці буде можна боронити українську самостійність у такий спосіб, який відповідає справжнім інтересам українського народу. Ось тому треба вже тепер дбати, щоб принаймні не потерпіла на розгоні та наша скромна визвольна акція, яку ми досі вели. Ці справи повинен тепер розважити кожний з нас, кожна наша орґанізація. І на це реаґувати — словом, письмом і грошевою жертвою.

Польща на передодні розвалу

(7)

8. Вязнять і пацифікують.

Останній рік існування Польщі це був час пермаментних пацифікацій та арештовань у Галичині. Зачалося від великого підйому, що перекотився по краю в звязку з повстанням Карпатської України. В тій справі зазначилася така безкомпромісова розбіжність поміж офіціяльною державною політикою й українським народом як цілістю, що це поляків поважно затрівожило, бо вони побачили наглядно, що в критичній хвилині Польща на українців числити не може.

По проголошенні карпатсько - української держави підйом охопив прямо всіх, навіть тих, що здавалося відстали вже від українського публичного життя.

Сотки молоді перекрадалися через карпатський кордон, щоб служити Україні. В той самий час, Польща орґанізує сотки бандитів - диверсантів, щоб непокоїти північні кордони Закарпаття.

Зачалися офіціяльно протимадярські, на ділі теж і протипольські демонстрації послідно по всіх містах східної Галичини. Найбільші розміри прибрали вони у Львові, Стрию та Бережанах.

У відповідь на це приступила по містах польська вулиця до погромів українських установ; на провінції, особливо в повітах чисто зреволюціонізованих, як Бережани, Підгайці, Стрий, Дрогобич та в інших, зачалися постійні пацифікації.

У Львові академічна польська молодь на очах поліції демолювала українські склепи, установи. Передовсім жертвою впала Українська Духовна Академія при вул. Коперника. З тої католицької установи повикидала католицько-народова молодь меблі, образи святих, книжки, подушки і т. д., що на вулиці Коперника спинено трамваєвий рух. Кілька склепів підпалили, спускаючи залюзії при відході так, що склеповий персонал ледви уйшов вогневої смерти.

Державна влада прямо відмовляла всякої охорони. Де українські установи, як Просвіта, Католицький Академічний Дім, Народна Гостинниця чи інші зорґанізували самооборону, там впадала поліція і арештувала не напасників, але оборонців. Те, що ділялося в столиці, були лиш частиною того, що ділялося на провінції. Там вже не цивільна людність, але правильні відділи війська, поліції, пограничної сторожі чи „стшельца" плюндрували установи, майно читалень нерідко палили. Нападали на приходства. Словом, цілий край держали під найлютішим терором. На всі скарги, чи навіть соймові інтерпеляції міністер, воєвода чи староста все відповідав, що нічого про це не знає, не чув, не можна вишукати винуватців.

Але й у краю проявилася вже чинна реакція. Часи пасивного зношення жорстокостей (як 1930) тепер минули. В таких пов., як бережанський чи підгаєцький один поліцай вже боявся входити до села. Денеде молодь зводила вже бої з поліцією. На просторах тих повітів всі польські орієнтаційні написи були постійно понищені. Народ питав провідних людей, чи не час уже явно зачинати. На силу треба було переконувати людей про очайдушність якихнебудь явних виступів супроти технічних засобів окупантів.

Не треба хіба говорити, що вязниці були повні українських вязнів, яких положення було жалюгідне. Польська держава, яку створили люди, що самі валялися по тюрмах, не знала ріжниці між політичним вязнем і кримінальним. Інтеліґентній людині відмовляли книжки, часопису, не говорячи про нше. Вязень не міг листа написати, бо вимагали писати по польськи.

Допити вязнів це були тортури, яких навчилися польські каторжники на собі за часів польської неволі. Найбільші розміри прибрали арештування в липні та серпні, себто на передодні вибуху війни. В одній Львові виарештувано впродовж двох днів біля 200 людей з пімсти за зручну втечу трьох „засипаних" уже націоналістів Гайваса і товаришів з львівської тюрми. Побіч націоналістів революційного напрямку вся лють звернулася теж проти католиків. В самій тільки львівській єпархії в половині серпня сиділо в тюрмі 60 ґреко-католицьких священиків та сотки молоді з українсько - католицької орґанізації „Орли", яких головою до виїзду за кордон був полк. Андрій Мельник. **Такий похід, де священика та кількадесять сільських парубків, окружених поліцією з наїженими баґнетами ведено вулицями Львова, можна було бачити ще в серпні, отже перед самою війною.** Було це в в той час, коли на західній стіні держави — як колись у біблійній Ніневі — невидима рука виписувала вже на Польщу присуд смерти: „Мане текель фарес". І тепер у Польщі не було свідомости, що чейже в нутрі держави треба завести спокій, ідучи на уступства автохтонам тоїж землі. Та до цього не був спосібний „Комітет Порозумевавчи" надхнений своєвільством нововчасного Яреми Вишневецького.

9. Спролетаризована інтеліґенція підтримує вогник культурного життя.

Плян на знищення українського народу обіймав цілість життя народу — ґельота, починаючи від від духової культури, кінчаючи на фізичнім веґетуванні української істоти. Галицька Україна надто була національно свідомою і небезпечною, щоби тут відразу можна було застосувати порядок з поліського пашаліку чи навіть Волині. Тут поволі доведено українску інтеліґенцію до повного спролетаризування, замикаючи перед нею всі варстати праці. В останніх двох роках зовсім у дослівному значінні замкнено українській інтеліґенції доступ до державної служби, до шкільництва, до адвокатури, фармації, лікарського стану. до самоурядування, а навіть до польсько - жидівських підприємств. Кожний сільський писар мусів бути поляком. Український інтеліґент, якщо не опинився в кооперації, то брався за власний бізнес; менше підприємчиві або завсіди без капіталу сотками сиділи батькам на голові. Це зражувало селянина посилати дитину до школи і внаслідок того зачався шалений спадок фреквенцій української молоді у школах при постійному зрості числа польської студіюючої молоді, яка вчилася за високі стипендії з державних фондів.

Серед таких обставин українська наука ледви блимала, позбавлена молодих учених і піддержки з боку держави, тоді, коли для польської науки держава давала міліони.

Польська школа зненавиджена українською дітворою, радше ширила безграмотність. Орґанізовані Просвітою курси для неграмотних дорослих влада замикала. Перед розпадом Польщі сотки українських освітніх установ позаликали, натомісць уже мало в котрім селі не було „здвигненого „дому людового", де звичайно поміщувано польську читальню, стшельца та польську охронку. Звичайно під дім людови забирали громадську площу, матеріял з громадських лісів та каменоломів. В Польщі існував обовязок фізичної праці громядян при направі доріг. У Східній Галичині дороги і мости могли бути понищені, натомісць дуже часто й українську людність змушували до праці при будові дому людового.

З другого боку це нагальне засипування наших сіл людовими польськими домами викликувало часто охоту до ривалізації і слід признати, що в останніх роках здвигнено сотки читальняних домів, обходячи часто право, бо дозвіл на будову читальні мусів дати аж воєвода і в засаді трудно давав. Читальні, засоблені в добрий радіовий апарат (особливо від часів Карпатської України) та добру бібліотеку, не були вже рідкістю; з української читальні алькоголь майже зовсім прогнано.

(Далі буде).

КЛОПІТЛИВЕ ПОЛОЖЕННЯ КАНАДІЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ

I.

Канадійські комуністи українського походження знайшлися справді в дуже невигідним положенні. У липні чи серпні б. р. вислали вони були делеґацію з 3 своїх визначних членів до польського ґенерального консуля Павліци, яка зложила йому чолобитню й обіцяла від своїх членів боронити цілости границь Польщі перед воюючим націзмом. Консуль прийняв делеґацію з отвертими руками й обіцяв передати їхню заяву польському урядові. Тепер Гітлер враз зо Сталіном нарушили границі Польщі, поділивши її між себе і нашим доморослим комуністам не лишається нічого іншого як бути послідовними й іти боронити границь Польщі не лиш перед воюючим націзмом і Гітлером, але теж і перед воюючим з Польщею комунізмом і Сталіном. Будемо бачити, чи канадійсько - українські комуністи додержать слова, даного консулеві Павліці і підуть воювати не лиш Гтлера, але й Сталіна. Справді незавидне їхнє положення! Лишається їм лиш один рятунок, щоб вийти зо скрутного положення: записатись до орґанізуючогося польського леґіону. А тоді треба буде боротись також і зо Сталіном й червоною армією, бож вони нарушили границі Польщі.

II.

Хочуть заборони комуністичної партії.

Торонтонський міський радний Д .А. Белфор поставив на засіданні міської ради внесок, щоб рада просила домініяльний уряд про заборону комуністичної партії в Канаді і щоб провідників комуністичної партії інтернувати. Через інтернування тих провідників, на гадку радного Белфора, положиться кінець шпигунській системі Совєтської Росії в Канаді і перерветься зносини канадійської комуністичної партії з головною комуністичною кватирою в Ню Йорку, що видавала міліони долярів на ширення руйнуючої комуністичної роботи Совєтської Росії.

Також, на внесок радного Белфора, вичеркнено комуністичного радного С. Смита з усіх комісій міської ради, щоб його приневолити уступити з міської ради.

В СПРАВІ ЗАПИТІВ ПРО РОДИНУ І ЗНАЙОМИХ НА ВОЄННІМ ТЕРЕНІ

Уже була згадка в нашім орґані про те, що можна при помочі Американського Червоного Хреста дістати без грошевої витрати інформації про рідню чи знайомих, що опинились на землях, які являються тепер воєнним тереном. Щоправда, буде тяжче добути ті інформації на терені, що є під Совєтами, але можливо, що й з Совєтами буде можна наладнати відносини і такі відомости, хоч дуже короткі, діставати. При тому звертаємо увагу на те, що коли хто хоче розвідати про тих, що є громадянами Злучених Держав, або тільки тими, що тут перебували, а виїхали на „перміт", то треба подати точно такі дати: повне імя і назвище пошукуваної особи, зазначення, що особа є американським громадянином, або має дозвіл на виїзд до Злучених Держав (re-entry permit), точні дані про вік пошукуваної особи і якого полу, остання адреса цеї особи (чи осіб) у Злучених Державах, остання адреса в Европі, назва корабля, яким ця особа виїхала зо Злучених Держав до Европи, відношення шуканого до цеї особи, якої пошукується (сестра, брат, батько, мати, знайомий і т. п.), а вкінці треба подати ще адресу тої особи, що пошукує, та її заяву, чи є американським громадянином, зглядно громадянкою.

Каміль Лемоніє.

СТРІЧА

У той тихий та лагідний літній вечір на терасі віллі нас було шестеро молодих, здорових, веселих людей. Ми курили, сміялися, розповідали ріжні небилиці.

На леваді перед бальконом скреготали комахи, з землі підіймалися хмаринки теплих пахощів, іздалека доходили звуки пісень і музики.

Нараз роздався гавкіт собаки, а за кілька хвилин появився Віріоль, що приїхав останнім поїздом. Ми закурили циґара, що вже були погасли, склянки ґрогу знову помандрували довкола стола, а жарти та сміхи відновилися з новою силою. Та Віріоль виглядав якось дивно. Хтось зо сміхом зайримітив, що його певно перетріпали в якійсь любовній пригоді.

Ми всі зраділи, що мали нову причину для сміху та стали просити приятеля, щоб розповів нам, що йому притрапилося.

Віріоль довго не хотів, та вкінці усміхнувся та спитав, чи ми обіцяємо, що нічого нікому не скажемо. Потім став розповідати:

— Сьогодні вранці я щойно висів із корабля в пристані, як почув, що хтось торкає мене за плечі.

— Перепрошую дуже, — озвався кремезний бородатий мужчина, коли я обернувся — чи не будете ви Жорж Віріоль?

— Так, це я — відповів я, трохи здивований цим питанням.

— Коли так, то ходи, хай тебе обійму!...

І незнайомий кинувся мені на шию та став стискати мені лопатки і груди так завзято, як совісний пекар місить тісто.

— Даруйте, даруйте, — простогнав я — що таке, в чому річ?

— Що це ти такої співаєш мені: „ви", „ви"? Таж я Пажінель.

— Пажінель, ти Пажінель?

Хвилиночку опісля ми стали обіймати один одного, як справжні приятелі з дитячих літ, що не стрічалися пятнацять літ.

— Що ти робиш тепер? — спитав Пажінель після першого розщедрення.

— Як бачиш, нічого надзвичайного, та що таке?

— Коли так, то їдь зараз до мене! Згадаємо давні часи. Пригадуєш собі, як ти раз вибив мене?

— А ти кинув у мене торбиною з книжками.

— А ти вдарив мене черевиком по голові...

— О, ми ще згадаємо все те. А покищо сядемо, ось мій візок, я вертаюся з ловів. Дома будемо за яку годину. Я тебе зазнайомлю з моєю жінкою.

— А, з жінкою? Коли так, то ні. Бачиш, як я зодягнений. Сорочка зімнята та вже й нечиста.

— Дурниці, дурниці, я тобі дам сорочку тай взагалі все, що треба. Таж ми однакового росту. Як приїдемо, я тебе просто переведу до моєї убірної кімнати, щоб ти переодягнувся.

Я згодився. За яку годину коні трухцем привезли нас до його гарної віллі.

— Ось ми й дома, — озвався Пажінель. — Ти маєш іще годину часу, щоби вмитися, відсіжитися та переодягтися.

Він перевів мене до убірної кімнати, отворив шафу та сказав:

— Ось білля, ось мило, кольонська вода, перфума, ось одначе памятай, що обідаємо в пятій годині.

Лише ті, що зробили більшу дорогу серед куряви, можуть оцінити, яке то вдоволення пустити на себе струю холодної води, яка добирається до волосся, вух, носа, ласкоче, ллється по спині, змиває пил і піт. Я пустив сильну струю, а щоби не замочити штанів і білля, роздягнувся зовсім. Бо й чого було вязатися серед чотирьох стін?

За якої пів години я глянув на годинник, я мав іще пів години часу.

Я вибрав сорочку ніжно-голубу з цвіточками, розложив її та стряс, щоби розложилися складки, розпрістер над головою та...

Тай так і остався з піднятими руками та сорочкою на голові в такому положенні, в якому була Лотова жінка, коли почула, що перемінюється в стовп соли.

Пажінель, як виходив, видно не запер дверей, бо я почув, як ударили двері та бистрі жіночі кроки, сміх і шелест шовкової суконки стали наближатися до мене. Що робити? Я, самособою, міг опустити сорочку вділ і накрити так цю частину тіла, яка була незакрита. Та тоді я конче мусів би випростувати голову, що вовсім не входило в мої пляни й інтереси.

Поки такі думки стрілою пробігали мені по голові, шелест шовку приблизився зовсім до мене, легонькі черевички постукували довкола мене, я чув навіть запах перфуми.

Та нараз я почув сміх, ніжний, наче срібний дзвіночок, сміх гарної жіночки.

Ніщо не побуджує геройчних настроїв і поступків так, як критична обставина.

Я став стрясати над головою сорочкою, що закрила мені очі та майже цілі груди, став розмахувати тим проклятим дзвоном у мене над головою — нібито тому, щоби скорше присилувати її опасти мені на плечі. Легкий теплий вітрець лоскотав мені плечі, я ввесь дрижав, наче в лихоманці.

В цюж хвилину маленька, але видно пухкенька, рука хляснула мене тричі понижче спини, а чудовий жіночий голос покотився реготом:

— Го-го, я думала, що ти похудієш на ловах, а тимчасом показується зовсім навпаки...

Холодний піт виступив мені на всьому тілі, я став робити розпучливі спроби, щоби присилувати сорочку впасти, з горла мені проти моєї волі вилетіли звуки в роді „гі-гі-гі", „гу-гу-гу". Положення ставало розпучливе, я чув, що моє тіло почервоніло та що по ньому пробігають мурашки. Один момент мені вже навіть хотілося кинути прокляту сорочку на землю та показати жіночці моє лице, що певно в цій хвилині похоже було на Медузину голову. Та рівночасно я відчував, що я не всилі виконати цієї геройчної постанови. Ноги мені підкошувалися. Ще трохи і я впав би на долівку, наче достигла грушка.

Та в цюж хвилину Провидіння зжалілося надо мною. Знадвору нараз почувся Пажінелів голс:

— Люстю, Люстю...

Легонький скрик: „Ах, Боже!" скок до дверей, бистрий стукіт у сінях... і я, нарешті, міг надягнути сорочку, вже й мокру від поту.

Я вмить надягнув штани та став наслухувати.

— Якжеж це, ти тут! — почувся голос відкілясь іздолу. — То тоді...

Рівночасно мужеський та жіночий голос, а потім грімкий сміх. Це сміявся Пажінель. А йому товаришив жіночий сміх — ах тієї самої, від котрої я щойно дістав кілька ляпанців.

Товариші, ви певно розумієте, що я готов був провалитися крізь землю, втікати до Америки, щезнути навіки.

Та немилосердний дзвінок, що дзвонив до обіду, присилував мене зійти наділ. Пані Пажінель показалася гарненькою чорнявкою, повненькою, з чудовими ямочками на шовкових рученьках.

Самособою, вона вдала, нібито стрічається зо мною вперше, одначе, панове, треба було бачити її лице, а головнож її очі.

Словом, із того часу минуло вже кілька годин, а я ще чую ті ляпанці.

• З ДНЯ •

В РОЗТІЧ.

Наш загал деколи грішить тим, що в критичних хвилинах, коли треба для проводу сильної моральної піддержки, розбігається на всі сторони, немов курчата перед яструбом, і не виявляє своєї твердости так довго, доки грозить якась-небудь небезпека.

А фактично повинно бути навпаки: коли все гаразд, коли нема ніякої загрози для якоїсь організації, чи цілої суспільности, широкий загал може трактувати деякі речі легко, здаючись на своїх провідників, що вони всьому лад знайдуть. Колиж наступить потрясення зі звідкись, немов шуліка, появиться загроза для нашого життя, то саме тоді широкий загал повинен держатися свого і замість розбігатися на всі сторони, повинен горнутись до своїх організацій, до свого проводу і разом з ним шукати виходу з ситуації.

ЦЕ ПРИКМЕТА СИЛЬНИХ НАРОДІВ.

В той спосіб поступають ті народи, що зуміли створити сильні держави, сильні цивілізації. В критичних хвилинах вони не ховаються по закамарках, а виходять на майдани, взаштовують віча, дискутують про суспільні справи, зокрема точно розбирають небезпеку, що навістила їх збірне життя і шукають причин та шляхів, як ту небезпеку уникнути та вилисти на чисту воду.

Бо від небезпеки ніхто не сховається на своїм домашнім закамарку. Небезпека напеpед розчавить тих, що висунені найдалі на фронт, а опісля здибле кожного окремо на його рідному подвірячку.

Колись наші селяни у Великій Україні не дбали, що „там у місті революція; до нас на село вона не прийде", думали вони. Але вчасом вона таки прийшла і на їх село, а навіть присілок і хутір, що стояв собі самітненько десь у глибині лісу. І там революція, чи краще, висліди цеї революції, знайшли наших людей і гірко вони кляли опісля свою долю, що в слушний час не вийшли небезпеці назустріч, а чекали, аж вона до них прийде.

НЕБЕЗПЕКУ ТРЕБА ЗУСТРІЧАТИ.

Колиб український широкий загал взяв був собі до серця ту боротьбу, що велась між ріжними революційними струями по містах і котрусь із них, що припадала йому найбільше до серця, цілою силою піддержав, то опісля не мусів би опускати своєї загороди, своєї потом политої нивки й під тавром „куркуля" мандрувати на Сибір, чи ставати модерним невільником у „колективі". Він був би був жив до нині щасливо, робив би ті речі, що справляють йому задоволення й шляхом громадянських прав вибирав би собі таку адміністрацію, що йому до вподоби.

Сильні народи передбачають заздалегідь небезпеку і не ховають голови в пісок, немов струси, а йдуть їй назустріч. Ідуть боротися з небезпекою на такім побоевищі, яке для них вигідне, а не ждуть, аж вона застукає їх у такім кутку, в якім вони вже не всилі ставити опору.

ПОМІЧ СТАРОМУ КРАЄВІ.

Під грошевим оглядом наша еміграція в Америці виявила супроти старого краю велику жертвенність і тим заслужила собі гарну сторінку в історії визвольних змагань українського народу.

Але поміч нашому придавленому народові не обмежується тільки безпосередніми висилками грошевих жертв. Ця поміч повинна проявлятись також в іншій формі. Під сучасну пору головно в формі пропаганди й активної політики тут за границею. Ми живемо в такім положенні, що можемо цю пропаганду й активну політику вести в демократичних державах. Не всі українці можуть це робити. Тому на нас спадає тепер величезна історична місія, заступати наш нарід і його національні змагання перед демократичними державами й доказувати їм, що в інтересі рівноваги потуг, в інтересі сталого миру в Европі й у світі, потрібно, щоби була створена велика, могутня Українська Держава, яка рівночасно паралізувалаб московський і німецький імперіялізм.

Це наша тут історична роля, яку ми мусимо виконати. А теперішній уклад міжнародніх сил, зокрема союз Німеччини з Советами, дуже облекшує нашу цю роботу.

ЗАГАЛ МУСИТЬ ПІДДЕРЖАТИ.

Але наш український загал мусить у тому напрямку піддержати свої провідників. Саме в теперішню хвилину, коли треба натрапляти на ріжні перешкоди з боку чужих і своїх, український широкий загал не сміє розбігатися, а повинен і мусить держатись разом, сходитись на наради, вдумуватись у положення, разом знаходити шляхи до кращого та піддержати справу фінансово.

Без того наші громадянські справи завмруть. Провідники силу й енергію черпають в ентузіязмі мас. Наш загал мусить сповнити те, що до нього належить.

ВИДАННЯ ЧАСОПИСІВ ЧУЖИНЕЦЬКОЮ МОВОЮ

Бразилійські часописи помістили отсю телеграму:

„Ріо, 28.7 (А. Б.). — На зібранні, що відбулося вчора пополудні в кабінеті міністра справедливости при участі представників німецьких часописів з Ріо і Сан Павло, а також італійських і польських столиці і інших місць держави міністер п. Франсіско Кампос розмовляв дуже сердечно з чужинецькими журналістами та потвердив їм розпорядження уряду, що часописи, видавані чужою мовою, мають, почавши від 10-го серпня, поміщувати також переклади португальською мовою своїх передовиць і міжнародніх коментарів.

„По довшій виміні думок міністер п. Франсіско Кампос рішив, що задані часописи мають виконувати повище розпорядження ступнево, причім вступні статті (передовиці) і міжнародні коментарі з відносними перекладами мають поміщуватися вже від тепер".

УБИЙНИК З МИЛОСЕРДЯ.

38-літний ньюорчанин Люіс Ропуаль каже, що він убив свого сина, 13-літнього Реймонда, з милосердя, бо він був несповна розуму. Направо від нього детектив.

Т. ШЕВЧЕНКО Й ІНШІ УКРАЇНСЬКІ ПОЕТИ В ПЕРЕКЛАДІ МАДЯРСЬКОЮ МОВОЮ

„Літературна Ґазета" (ч. 23) подає, що мадярський поет-комуніст Анатоль Гідаш, який „знайшов собі нову батьківщину в СССР", приступає до перекладу творів Т. Шевченка мадярською мовою. Сам Н. Гідаш у статейці під заголовком „Перекладаю Шевченка" (в тому-ж ч. 23 „Літер. Ґазети") з цієї нагоди пише:

„До думки перекласти Шевченка я прийшов не випадково. Вже давно я шукав у літературі письменника, співзвучного угорському революційному клясикові Петефі, якого твори в перекладі російською мовою я редагую. Петефі, один із найвидатніших письменників, що згинув 26-ти років у 1848 році від козацької кулі армії Паскевича, яка придушувала повстання в Угорщині. До перекладу Шевченка особливо мене спонукало й те, що буржуазні газети Угорщини та інших капіталістичних країн використали роковини Шевченка для наклепів на Радянський Союз.

„Важливим моментом для перекладу Шевченка, — пише далі А. Гідаш, — було й бажання познайомити мадярського читача з найбільшим представником української клясики й від нього поступово перейти до перекладів сучасних письменників. Скажімо, в пляні моєї роботи є навіть переклади Тичину, Бажана, Первомайського й Рильського.

„Гнівна поезія Шевченка дуже важлива для революціонізації угорських трудящих, особливо тепер, коли німецький фашизм заносить свою руку над багатьома народами.

„Насамперед повинен підкреслити, що я вже опановую українську мову. В перекладах Шевченка мене консультує тов. Первомайський.

„Після Шевченка гадаю провести роботу (!?) над організацією випуску антольогії українських радянських поетів".

Отже Тарас Шевченко мадярською мовою. Як би не тішили нас нові переклади Шевченкової „гнівної поезії" чужими мовами, проте до перекладу А. Гідаша ми мусимо поставитися з великою обережністю. З якою „нестриманою страстістю", як повідомляє „Літературна Ґазета", „викликаючи бурю оплесків", не виголошував А. Гідаш перед українськими письменниками в Києві свого перекладу Шевченкового „Заповіту", — ми боїмося, що нашого Кобзаря збирається Гідаш дати угорському читачеві у відповідних „переспівах" і „перелицюваннi", згідно з інструкціями, одержаними від „улюбленого вождя тов. Сталіна" й приставлениого до перекладача „консультанта" Первомайського. Не дурною обіцює Гідаш творами українського Кобзаря реґабілітувати Радянський Союз перед наклепами, що їх „зробили буржуазні газети" Угорщини, й уже заздалегідь збирається лякати „мадярським" Шевченком „німецький фашизм".

А. Гідаш — автор збірок поезій, присвячених мадярській комуні, п. з. „На землі контрреволюцій".

М. Костишин.

АЯ, БРАТЕ: ЗІЙШЛО СОНЦЕ (!?)

Повіяло страховищем
По чужому полі,
Чорним крилом засягнуло
Наш край у неволі.

Грали, грали гаківниці,
Тріскали гранати,
Рідні села пожарищем
Стали прибирати.

Зажурилась Україна,
Сирота небога,
Що то її окружила
Чужа перемога.

Тут німота, там азійська
Орда надпливає,
Що під Москву безборонний
Наш край підбиває.

З вітром відгук ген несеться
Про тую голоту,
Як змагає довершити
Юдину роботу.

Як підносять клич братерства
Про волю, „спасіння",
А таємно закріпляють
Дике володіння.

Крають земські простори,
Щоб тим доказати,
Як то Москва милосердно
Дає благодаті.

Щоби маси прихилити
Під свої стосунки,
Потім сміло з куркулями
Зроблять порахунки.

Приноровлять на уздечці
З міною такою,
Що сталінське зійшло сонце
Над Галичиною.

Зійшло сонце? Ая, брате,
Зійшло у неволі,
Купається у червоній
З крови авреолі.

Придивися! Що у горлі
Не встрягло ляхові,
Москва руки простягає
На ті установи.

Яка доля там жде храми,
Що досі остались,
Де то польські окупанти
Не доруйнували.

Певно з них будуть станиці,
Чи кіна просторі,
У вигідних примістяться
Раю директори.

Там будуть свою ідею
Молотом гатити,
Щоб визвольні живі рухи
В народі добити.

Н!! Не вбють, не вирвуть з серця
Наші живі перли,
Хоч торгують диктатори,
Ще їх не пожерли.

Хоч покраяли землицю,
Теє нераз було,
Та вороже панування
Вогнем спалахнуло,

Так і цей наїзд насильний
Теж вітри розвіють,
А за нашу шкуру пакти
В вогні спопеліють.

З МУЗИКИ

Успіх п. Р. Придаткевича.

Фільгармонічна орхестра в Рочестері, Н. Й., під управою д-ра Говарда Гансона, славного американського композитора і диригента, в порозумінні з університетом Істмана, повідомила п. Романа Придаткевича, відомого українського музику, професора музики і композитора, що його Суіта (низка творів) для орхестри буде виконана підчас цього річного „Симпозіону Американської Музики". „Симпозіон" — це кількаденне музичне свято, яке відбудеться в Рочестері в днях 24, 25 і 26. жовтня ц. р. Виконання цеї композиції проф. Придаткевича, над якою він працював кілька місяців, буде також передаване й через радіо.

НОВІ ПРИПИСИ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА СТАРІ ЛІТА

(Питання і відповіді)

Питання: Я вже старий чоловік, але дальше працюю за малу плату. Яка сума мусить бути вписана на мій кредит титулом заробітків, поки зможу діставати пенсію старих літ?

Відповідь: Якщо ви почали працювати, скажім, у січні 1939 року і будете продовжати працю по кінець червня 1940, та коли заробите впродовж того часу щонайменше $300, то будете управнені до пенсії старих літ, очевидно коли вам скінчиться 65 років життя.

Питання: Мені минуло 65 років життя ще в грудні 1937 року. Колиб я тепер дістав працю, то чи буду управнений до одержування місячної пенсії від федерального уряду?

Відповідь: Так, пенсію будете діставати, але як будете працювати щонайменше 18 місяців на такій роботі, яка підлягає законові соціяльного забезпечення з 1. січня 1939 року.

Питання: Мені буде 65 років життя в січні 1940 року. Заробляю по $75 місячно, працюючи як звичайний робітник стало від 1936 року. Моя жінка один рік старша від мене і займається працею вдома. Я не можу діставати стейтової пенсії, бо мешкаю у власнім домі. Чи можу числити на федеральну пенсію?

Відповідь: Якби ви перестали працювати, то, почавши від січня 1940 року, можете діставати місячно по $23.77. Крім того ваша жінка буде управнена діставати місячно по $11.58, так, що ви обоє з жінкою можете діставади кожного місяця разом по $35.35.

Питання: В лютім цього року мені скінчилося 65 років життя і я дістав невелику одноразову суму з фонду соціяльного забезпечення старих літ. Чи можу діставати місячну пенсію на підставі нового закону?

Відповідь: Так, можете діставати, але як будете дальше працювати і ваші кредити з заробітків будуть відповідати приписам закону відносно місячних бенефітів. У такім випадку попередньо одержана сума буде відтягнена від будучих місячних пенсій.

Питання: Один чоловік працює тут постійно від 1936 року, заробляючи пересічно по $100 місячно. На випадок його смерти скільки бенефіту буде діставати його жінка і діти?

Відповіть: Вдова дістане по $19.31 місячно, а кожна дитина є управнена діставати по $13 місячно аж до осягнення 18 року життя.

Питання: Чи це правда, що тільки американські громадяни є управнені до федеральної і стейтової пенсії на старі літа?

Відповідь: Це правда, але це буває тільки у більшості стейтів. Федеральні закони забезпечення на старі літа не роблять ріжниць між громадянами і чужинцями.

Питання: Як треба обчисляти ті суми, які обезпечений робітник буде діставати титулом місячних бенефітів, коли перестане працювати по скінченні 65 року життя?

Відповідь: Місячні бенефіти виносять 40% від перших $50 пересічної місячної платні, а в додатку 10% від дальшої суми аж до максимальної місячної платні $250. До того ще рахується один відсоток від кожного року, коли робітник був обезпечений.

Питання: Чи вкладка на соціяльне забезпечення буде піднесена 1940 року?

Відповідь: Ні. Один відсоток такси від заробітку, до котрого підприємець від себе теж додає один відсоток, буде платний упродовж 1940, 1941 і 1942 року.

Питання: Мені вже 62 роки життя і я не жонатий, але вдержую стареньку матір. Якби я помер, то чи моя мама дістане пенсію?

Відповідь: Ваша мама буде управнена діставати половину тої суми, яку ви малиб право самі діставати.

Питання: Я дістав карту соціяльного забезпечення 1937 року, але кілька разів змінював своє занятя. Не знаю, чи всі мої заробітки записано на моє конто. Як можна це провірити?

Відповідь: Заряд Соціяльного Забезпечення радо уділить вам інформації про ваші кредити за роки 1937 і 1938, за що нічого не платиться. Для тої цілі можна дістати відповідну аплікацію в якімнебудь бюрі заряду Сосіяльного Забезпечення.

ФЛІС.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР У РОСІЇ.

Лоренс Стейнгардт предложив Росії домагання Америки, щоб Росія не нищила Фінляндії.

В. КРИВИЦЬКИЙ,

бувший большевицький високий урядовець, сказав комітетові Даеса, що Сталін розстріляв 35,000 офіцирів.

НЕ ЗНИЩИЛИ НАС І НЕ ЗНИЩАТЬ!

Паризьке „Українське Слово", беручи під увагу те, що німецькі війська наближаються в Польщі до української території й догадуючись, що готова бути якась умова Гітлера зо Сталіном щодо тих земель, пише між іншим таке:

„Як із одного боку мусимо бути приправлені на найтрагічніші несподіванки, так із другого памятаймо: є відомо, коли йде напр. про Англію, то вона завжди програвала поодинокі битви за вийнятком — останньої. Подібно ми, українці, досі програвали поодинокі бої за наш національно-державний ідеал, але ніколи не вважали, що програний бій це наш останній бій. Війна, що оце почалася, може бути дуже довга, а воєнне щастя може бути змінне. Тому треба саме сьогодні вже сказати собі: ми можемо понести не одну поразку й зазнати не одну невдачу; але не сміємо цим зневірюватися, бо остаточна перемога таки нам запевнена, коли тільки не спроневіримося нашому національному ідеалові; коли не перестанемо вірити в самих себе й наш великий нарід, коли не опускатимемо рук і коли за здійснення заповіту наших предків не заперестанемо боротися хочби й з пекельними силами. Не забуваймо ні на хвилину в цьому тяжкому часі, що накладає на нас важкі обовязки, що дух завжди перемагає матерію, а насильство завжди є короткотривалим: ніхто ще на самій грубій фізичній силі не побудував нічого тривалого, і не вдасться це також і сьогодні нікому. Можемо сьогодні повторити те, що сказали ми вже раз давніше, рахуючися тоді з можливістю розвитку подій до нинішнього стану: „Сила, а точніше надужиття сили, може накинути нам знову факти без нашої згоди й проти нашої волі. Та, Богу дякувати, сидимо на наших землях непорушно від довгих тисячиліть. Вже нераз на нашій землі приходили германи й — відходили. Не знищили нас монголи, гуни й татари, ні давна шляхетська Польща, ні царська Московщина, а навпаки пережили ми й бачили ми упадок усіх цих потуг, що були колись такою пострахом Европи, а деякі то й цілого світу. Не знищило нас також большевицьке евразійство во своєю системою терору й насильства; навпаки, це ми відточуємо цього кольоса й коли не ми самі завдамо йому смертельний удар, то станеться це всетаки завдяки нам".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Визначні члени „футболової" дружини університету Нотр Дам.

ДЕКРЕТ У СПРАВІ НАЦІОНАЛІЗАЦІЇ

Президент бразилійської републики підписав декрет, у якому подається спеціяльні приписи щодо націоналізації уроджених у потомків чужинців Бразилії.

Згідно з цим декретом, всі уряди є зобовязані вживати відповідних заходів, щоб успішно помагати повній націоналізації потомків чужинців, осілих у державі.

Націоналізацію мається переводити всіми можливими способами, як то через школу, вживання краєвої мови, пізнання історії Бразилії, організування патріотичних товариств і т. п.

Національна Іміграційна Рада має стежити, щоб іміґранти тої самої народности в одним стейті або взагалі в одним районі не осідали, не допускати, щоб чужинецькі товариства закуповували більші або й менші скільксті землі та в цей спосіб творили більші земельні посілості.

Рада має не допускати, щоб у кольоніяльних смугах посілості бразилійців переходили в чужинецькі руки.

Іміграційна Рада має обовязок контролювати околиці чужинецької кольонізації, переводити вразі потреби тайні інспекції, а також мати нагляд над чужинецькими агентами, що відвідували би смуги кольонізації.

В середніх школах мають бути зорганізовані військові підготові курси.

Жадна школа не може бути ведена чужинцями, з виняткові припадків, виразно дозволених законом.

Вживання чужинецької мови в публичних установах під час військової служби та в касарнях заборонено.

Наші діти.

Мати вибила малого Юрчика тому, що він попсував нову забавку. Коли батько вернувся додому, застав Юрчика заплаканого.

— Що сталося, синочку? — питає батько.

— Ах, — відповів Юрчик, — я мав страшну сцену з твоєю жінкою...

„СВЯЩЕННИЙ ОБОВЯЗОК"

„Вісті" 3. вересня ц. р. пишуть передову статтю під заголовком: „Священний обовязок громадян СРСР". В статті читаємо:

„Капіталістичний світ потрясає ґрізна воєнна лихоманка. Знову лютує над Европою полумя кривавої війни. Міліони людей по всіх країнах світу охоплені болісним почуттям невпевнености й тривоги: що буде завра?

„І цілковита протилежність світові капіталізму наша квітуча батьківщина. Ні тіни хвилювань, ні натяку на непевність... В цьому виявляється з виключною наочністю ріжниця двох систем — капіталістичної, яка несе світові потрясення і війни, соціялістичної, що несе світові цілковите розкріпачення людства, розквіт інтелектуальної мислі й небачений прогрес...

„Велике значіння мають ті статті нового закону, які говорять про обовязок жінок-спеціялістів служити в армії, у воєнний час. Тоді, як у багатьох, навіть, так званих, „буржуазно - демократичних" країнах, жінка досі розглядається як якась нижча істота, новий закон, цілком базуючись на Сталінській Конституції, ще раз продемонструє перед усім світом справжню, без усяких оговорок, рівноправність радянської жінки. Є чим гордитися жінкам радянської країни, полумяним патріоткам своєї прекрасної батьківщини".

„Захист батьківщини є для кожного радянського громадянина священний обовязок. Фундаментом і основою цього захисту є Червона Армія".

Між приятельками.

Марійка: —Таксамо як і ла Христину? Як вона виглядає?

Марійка: — таксамо як і перед пятьма роками, з тією ріжницею, щоб так виглядати мусить пів години довше сидіти перед дзеркалом.

„КУДИ ЗНИКЛИ ТАКСІ"?

„Комуніст" з 24. серпня ц. р. пише під повищим заголовком наступне:

„У серпні минулого року Радиарком УРСР виділив м. Вінниці 5 легких автомашин таксі. Та недовго служили пасажирам пекрасні лімузинки. Гума зносилась і машини опинились в ґаражі. З деяких почали розтягати частини. Ось, приміром, директор трамвайового тресту Кемпер мав в своїому розпорядженні машину, на яку підчас ремонту поставлено частини таксі. Потім директорові сподобалась інша машина з парку таксі. Забрав.

„Про людські очі пустили в експльоатацію одну машину з табличкою „таксі". З приходом нового начальника місьомугоспу Шепетовського таксі зовсім перестали існувати. Одну машину він забрав собі, друга призначена для розїздів виконавців особливих доручень. А що сталося з іншими машинами — вже відомо".

„ПОБУТОВИЙ ДОБРОБУТ"

„Комуніст" 24. серпня ц. р. подає: „Для того, хто жиє в центрі Києва, відвідати лазню неважко. Хоч у вихідні дні біля центральних лазень бувають черги, але помітися так-сяк можна. Пропускна спроможність цих лазень досить велика, обслугують тут більш-менш задовільно. Та що робити тому, хто живе хочаб у Дарниці? Там лазні нема. Доводиться їздити ввідси аж на Петрівку.

„На Сталінці живуть десятки тисяч громадян. Цей великий район обслуговується тільки однією маленькою лазнею. Розташована вона далеко від центру району — на Голосівській вулиці. Зайти туди просто таки гидко — неприємний запах, бруд, сумнівної чистоти шафи для одежі. Іноді нема гарячої води, іноді — холодної. Директора лазні Вахтеля це зовсім не турбує. Подібний стан можна спостерігати і в Куреніській лазні".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НЕЩАСЛИВА ПРИГОДА ФАРМЕРСЬКОГО ХЛОПЧИНИ

Алфред Милер, 7-літній синок фармера коло Канзас Сити, похованувся в стодолі й упав у діру, котрою спускають корм для худоби до машини для сікання й мішання. Машина до сікання схопила ногу хлопця. Дві години робітники розрізували машину, щоб добути з неї хлопця. Алфред затискав зуби з болю, щоб не плакати. Мати стояла коло нього зо сльозами в очах, щоб додати йому відваги. Нарешті його добуто з машини й повезено чимскорше до шпиталю, де лікарі мали втяти йому ногу. Побачивши відважного хлопчину, лікарі застановилися, чи не можна йому вилікувати ногу. Оглядини показали, що як не знайдуть комплікації, це можна спробувати.

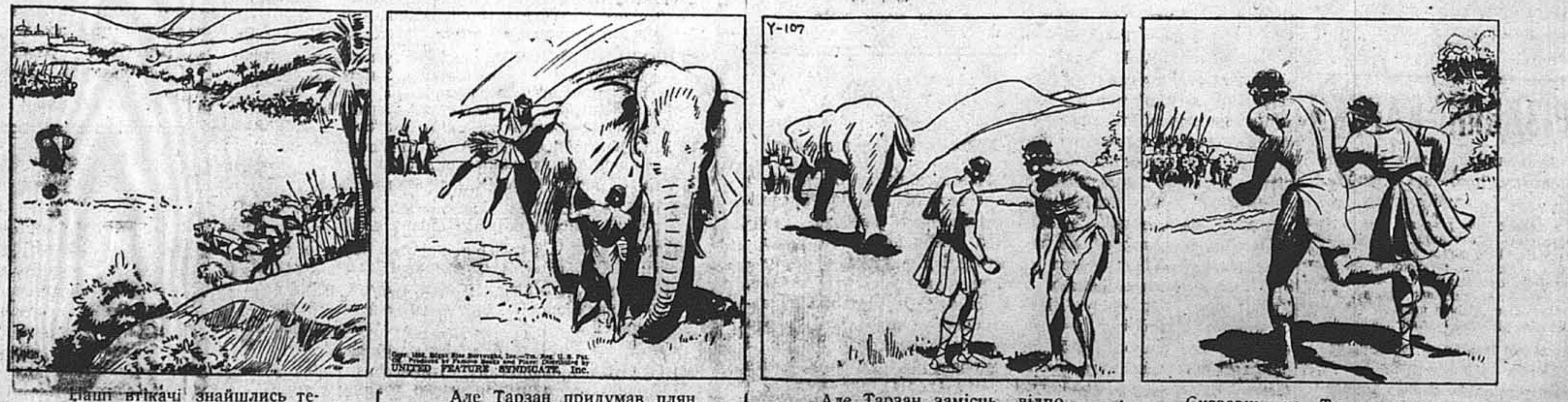
КЛОПОТИ РАДІЯ ЧЕРЕЗ ПІВНІЧНЕ СЯЙВО

У неділю мали американські й канадійські радіові стації багацько клопотів з чистотою голосу при пересилці своїх програм. Причиною перервань були підбігунові явища, звані північним сяйвом.

Кажуть, що його викликують плями на сонці. Тепер на сонці можна бачити аж 23 такі плями.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(107)

Наші втікачі знайшлись тепер між молотом і ковалом, між атнейцями, що на своїх слонах хотіли їх за всяку ціну схопити, і катнейцями, з їхніми львами, що кожної хвилини могли вскочити на них і їх розшматувати. Бо катнейці не знали, хто вони, і легко могли їх взяти за атнейців.

Але Тарзан придумав плян, якби врятуватись. Він підсунувся до самих вух слона Тантора і почав йому щось ріжними звуками вияснювати. Слон нагло зупинився. Тепер Тарзан зіскочив і звелів те саме зробити Вальторові. „Що тепер?" — запитав Вальтор, вцілості покладаючись на розум і провід Тарзана.

Але Тарзан замісць відповісти Вальторові, сказав чергових кілька слів Танторові. Слон по тих словах обернувся, нащулив вуха, підніс вгору трубу і з ревом пішов назустріч наступаючим атнейцям. Тепер Тарзан відповів Вальторові: „Я думаю, що йому вдасться спинити на хвилину атнейців".

Сказавши це, Тарзан почав разом з Вальтором бігти в напрямку надходячих катнейців. Списи і шоломи катнейців блестіли на сонці, а льви, побачивши їх, вже почали рватись на увязі. В серці Тарзана була непевність, чи вдасться йому добігти до катнейців, ще поки вони спустять на них дравів.

Між годинникарями.

— Ну, як вам живеться?

— Дякую! Прекрасно! Іноді купив багато кишенеких годинників по 4 злоті, а продаю по 2.

— То з чого ви живете?

— З направи тих годинників.